

Herstelproces Box 3

Rapportage Blauw Research

BBOF – 28 mei 2025

Belastingdienst

blauw

Woord vooraf

Opmerkelijk toch hoe verschillend mensen zijn in de moeite die zij willen nemen om iets voor elkaar te krijgen. Dat zagen we ook weer in dit onderzoek.

5.1.2e

Uitvoerend onderzoeksbureau

Blauw Research

Betrokken onderzoekers:

5.1.2e

Contact:

welcome@blauw.com

In opdracht van de Belastingdienst

Copyright 2025 Blauw Research bv
Alle rechten voorbehouden.

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Blauw Research.

Inleiding + inhoudsopgave

Dit rapport beschrijft de resultaten van een kwalitatief onderzoek onder burgers (particulieren). In het onderzoek is met hen het herstelproces met betrekking tot Box 3 geëvalueerd inclusief de communicatie die daarmee gepaard gaat. Dit (communicatie) proces is in de tweede helft van 2024 gestart.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van 12 online individuele interviews van elk een uur.

De onderzoeksdoelgroep bestond uit particuliere belastingplichtigen die tussen 2017 en 2024 ten minste twee keer belastingaangifte voor box 3 deden. Allen hadden meer vermogensvormen dan alleen bank- en spaartegoeden.

Meer details over de opzet van dit onderzoek en de doelgroepsverdeling leest u in de onderzoeksverantwoording achterin in dit rapport.

Dit is een kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek is niet representatief in termen van aantallen, maar wel in termen van meningen van de ondervraagde hierboven genoemde doelgroep. Inzichten in dit onderzoek zijn gebaseerd op meningen en uitspraken van de respondenten. Ofwel: de uitkomsten zijn indicatief en hypothesevormend en geen (cijfermatig bewezen) feiten.

3

Managementsamenvatting

9

Resultaten

19

Onderzoeksverantwoording

1. Management samenvatting

Context

De Hoge Raad deed in 2024 uitspraak over het belasten van fictief rendement over vermogen in box 3, wat in strijd is met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Als gevolg van deze uitspraak moet de Belastingdienst circa 2,6 miljoen belastingplichtigen de mogelijkheid bieden om hun werkelijk rendement voor box 3 door te geven voor de periode van 2017 tot en met 2024. Als daaruit blijkt dat het fictief rendement hoger is dan het werkelijk rendement, dan moet de Belastingdienst de te veel betaalde belasting terugbetalen.

Dit is een enorme operatie waarmee veel communicatie gepaard gaat. Niet alleen omdat het om een grote groep burgers gaat, maar ook omdat belastingplichtigen, afhankelijk van hun situatie, meerdere brieven met verschillende boodschappen en handelingsperspectieven zullen krijgen. En dat ze voor elk belastingjaar waarin ze box 3-inkomen hadden apart herstel moeten aanvragen.

Behoefte

De Belastingdienst doet veel onderzoek om het herstelproces zo goed mogelijk te laten verlopen. De dienst verwacht dat de doelgroep het proces als ingewikkeld, bewerkelijk en tijdrovend zal ervaren. Bovendien zal het doorgeven van het werkelijk rendement niet voor iedereen lonend zijn.

De Belastingdienst wil in het herstelproces zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen en behoeften van belastingplichtigen die er mee te maken krijgen. Daarom wil de dienst een gevoel krijgen hoe de doelgroep het herstelproces gaat ervaren.

Hoofdvragen

Dit onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

- Hoe wordt het herstelproces door de doelgroep ervaren?
- Welke behoeften heeft de doelgroep omtrent ondersteuning bij het doorlopen van het herstelproces in de vorm van (aanvullende) dienstverlening en communicatie?

Hoofdconclusies

- Het idee dat de Belastingdienst het herstelproces in gang heeft gezet wordt positief gewaardeerd.
- Overall komt het herstelproces over als zorgvuldig en volledig maar ook als (zeer) complex.
- Er is behoefte aan begeleiding om de juiste keuzes te kunnen maken.

Het idee dat de Belastingdienst het herstelproces in gang heeft gezet wordt positief gewaardeerd

- De doelgroep ziet een compleet en uitgebreid stappenplan. Dat geeft hen de indruk dat de Belastingdienst het herstelproces serieus neemt en het voortvarend en gedegen aanpakt. Het gevoel bestaat dat de Belastingdienst zijn verantwoordelijkheid neemt.
- Het gegeven dat men kan deelnemen aan het herstelproces wordt gewaardeerd. Echter, er bestaan wel verschillende reacties over dat de Belastingdienst het door de doelgroep teveel betaalde belasting in Box 3 gaat restitueren. Het merendeel ziet het als gerechtigdheid en maakt er graag gebruik van. Er zijn ook mensen die het niet nodig vinden. Redenen daarvoor zijn de volgende: de aangiften zijn al afgesloten en daar willen ze het bij houden; mogelijk terug te ontvangen belastinggeld wordt gezien als iets extra's en niet als een restitutie. Herstel gaat mogelijk veel geld kosten. Geld dat aan meer urgente zaken kan worden besteed; de veronderstelling dat het 'om een paar tientjes' gaat waar in verhouding veel tijd en moeite in gestopt moet worden.

Overall komt het herstelproces over als zorgvuldig en volledig maar ook als (zeer) complex

- De Belastingdienst pakt het herstelproces volgens de deelnemers gedegen aan met verschillende, logische stappen: een aankondiging (najaar 2024), een herinnering (voorjaar 2025), de oproep tot opgave inclusief voorbereiding (juli 2025) en de beslissing. Het proces komt zorgvuldig en volledig over mede door de communicatie, maar ook door het inzicht in het proces dat men in dit onderzoek van het herstelproces heeft gekregen (mede door de procesplaat).
- Echter, het herstelproces wordt ook als complex ervaren wat een drempel kan zijn om deel te nemen:
 - In relatief korte tijd kunnen herstelprocessen van verschillende belastingjaren door elkaar heen lopen. Bovendien niet in chronologische volgorde*. Het liefst doorloopt men de verschillende herstelprocessen tegelijkertijd.
 - Er is sprake van veel brieven. Zeker als men er vanuit gaat dat voor elk relevant belastingjaar een herstelproces in werking wordt gesteld met daarbij behorende communicatie.
 - Men verwacht het werkelijk rendement zelf te moeten berekenen. Als er sprake is van inkomsten anders dan alleen spaargeld kan het moeilijk zijn om te bepalen wat het werkelijk rendement is en hoe dit te verzamelen. Men is afhankelijk van verschillende bronnen, men kan te maken hebben met tussentijdse inleg en investering, met aankoop en verkoop. Daardoor wordt verondersteld dat het moeilijk is om op basis van de verzamelde informatie het werkelijke rendement zelf te berekenen.
 - Het besef dat je meer nodig hebt dan de al ingevulde jaaropgaven en dat de Belastingdienst niet in alle informatie kan voorzien.
- Omdat het herstelproces als complex ervaren wordt, kan het maken van fouten niet worden uitgesloten. Daarom wil men zich goed en tijdig kunnen voorbereiden. 12 weken om het formulier voor Opgaaf Werkelijk Rendement (OWR) in te vullen vindt men op zich voldoende.

**in het onderzoek is een case gebruikt waarin bezwaar is aangetekend. Indien er geen bezwaren zijn aangetekend verlopen de herstelprocessen wel chronologisch.*

Er is behoefte aan begeleiding om de juiste keuzes te kunnen maken

De verwachte complexiteit van het herstelproces roept de volgende behoeften bij de doelgroep op:

- *Vroegtijdig inzicht in de hoogte van de mogelijke restitutie* – als men hier al in een vroeg stadium inzicht in heeft, kan dan al bepaald worden om wel of niet deel te nemen aan het herstelproces. Dat betekent voordat men het OWR-formulier heeft ingevuld. Sommigen doen dat op basis van een eigen inschatting maar anderen hebben daar hulp bij nodig.
- *Inzicht in hoogte restitutie na invullen OWR-formulier* – na het invullen van het OWR-formulier wenst men direct inzicht in de uitkomst van de nieuwe berekening. Inzicht in het verschil tussen het fictief en werkelijk rendement is onvoldoende.
- *De mogelijkheid om herstelprocessen van verschillende belastingjaren tegelijkertijd te doen* – het liefst heeft men één herstelproces voor alle belastingjaren samen. Als men beseft dat dat niet mogelijk is dan wordt wel de behoefte uitgesproken om verschillende herstelprocessen tegelijkertijd te kunnen doen. Dan kan er bij de bronnen die men nodig heeft voor verschillende belastingjaren informatie worden gezocht.
- *Mogelijkheid geven voor opt-out* – deze behoefte is tweeledig. Ten eerste vooraan het gehele proces; dus voordat men het OWR-formulier kan invullen. Deze behoefte bestaat bij mensen die sowieso van de aanvraag van restitutie willen afzien, voor alle belastingjaren. Dat betekent voor hen ook dat ze er geen communicatie meer over willen ontvangen. Ten tweede na het invullen van het OWR-formulier. Zo kan men officieel aangeven af te zien van herstel en dat men de oorspronkelijke aangifte als definitief ervaart. Dat is dan ook bevestiging dat er niks meer verandert, ook niet als het werkelijk rendement hoger is dan het fictief rendement.

Aanbevelingen

- Bekijk de mogelijkheden om de doelgroep in ieder geval indicaties te geven of het deelnemen aan het herstelproces voor hen zin heeft. Al is het maar op de vraag hoe je gevoel kunt krijgen of je rendement op box 3 inkomsten bij een bepaald belastingjaar hoger of lager was dan het fictief rendement.
- Houd er rekening mee dat bij een klein deel van de doelgroep (bezwaarmakers) het kan voorkomen dat de herstelprocessen van verschillende belastingjaren niet chronologisch verlopen.
- Maak bij een eerste herstelproces dat een burger doorloopt duidelijk dat het proces voor volgende belastingjaren hetzelfde is.
- Geef uitleg waarom herstelprocessen van verschillende belastingjaren soms door elkaar heenlopen. Leg uit dat de uitnodiging voor het herstelproces voor een volgend belastingjaar al kan komen voordat het vorige is afgerond.
- Maak duidelijk dat in het OWR-formulier de berekening voor het werkelijk rendement wordt gemaakt. Men hoeft dit niet zelf te doen.
- Toon na het uitrekenen van het werkelijk rendement in het OWR-formulier wat de hoogte is van de mogelijke teruggaaf.
- Bekijk de mogelijkheid voor opt outs op verschillende plekken in het proces: voorafgaand aan het invullen van het OWR-formulier maar ook in het formulier zelf, bijvoorbeeld naast de 'verzenden'-knop aan het einde van het formulier.
- Maak het herstelproces visueel inzichtelijk. Een stappenplan geeft burgers houvast, bijvoorbeeld wanneer zij in actie moeten komen.

2. Resultaten

Respondenten goed op de hoogte van box 3 rechtszaak

Algemeen

Financieel profiel deelnemers

De deelnemers aan het onderzoek hebben allen vermogen dat in box 3 wordt belast. Het betreft naast rendement uit spaargeld rendement uit beleggingen en voor sommigen uit een tweede woning of crypto. Een deel van de beleggers geeft aan passief te beleggen in een fonds. Zij beleggen voor rendement op de lange termijn en zijn niet heel actief bezig met het volgen van de koersen. Zij hebben daardoor ook wat minder gevoel bij wat het hen oplevert.

Anderen zijn er juist wel (redelijk) actief mee bezig. Zij handelen zelf, volgen de koersen en houden het financieel nieuws bij. Over het algemeen hebben zij ook gevoel welke jaren lucratief zijn geweest en welke niet.

Kennis herstelproces box 3

Bijna alle respondenten zijn op de hoogte van de gerechtelijke uitspraak over het belasten van fictief rendement in box 3. In welke mate is weer afhankelijk van in hoeverre men actief bezig is met het rendement uit hun inkomsten. De actieven kunnen goed verwoorden wat de reden is van de rechtszaak, wat de uitspraak is en wat dit gaat betekenen. De meer passieven weten in ieder geval dat de Belastingdienst teveel geïnde belasting moet gaan terugbetalen.

De meeste respondenten weten dat het gaat over het verschil in fictief en werkelijk rendement en zijn ook bekend met deze termen.

Mensen die teveel belasting hebben betaald in box 3 worden gecompenseerd. Dat zullen vooral mensen zijn met spaargeld.

Ik beleg nu 20 jaar. Ik heb van mijn vader een Robeco rekening gekregen en daar stort ik elke maand geld op. Ik houd het rendement niet echt bij. Het is bedoeld als spaarpot voor later.

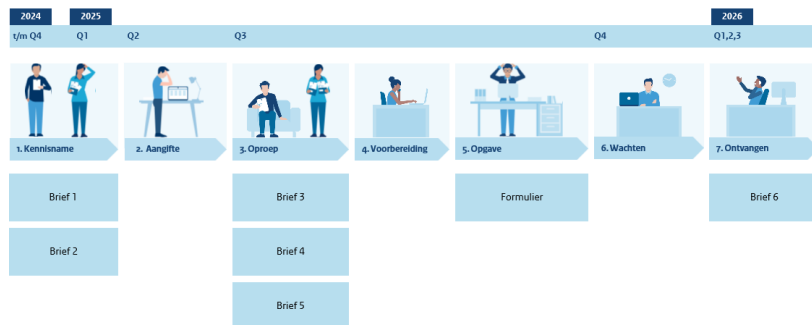

Waardering dat herstelproces in gang is gezet

Algemeen

Waardering

Bij respondenten overheerst het gevoel dat de Belastingdienst er werk van maakt om het herstelproces in gang te zetten. Daarbij moet worden aangetekend dat dit gevoel deels ontstaat omdat we het bespreken in het onderzoek en door het tonen van de procesplaat (wordt mogelijk niet in werkelijkheid gebruikt). In deze visualisatie van het gehele herstelproces ziet men een compleet en uitgebreid stappenplan. Volgens respondenten geeft dit het idee dat de Belastingdienst het proces serieus, gedegen en voortvarend aanpakt.

Verschillende reacties op mogelijke restitutie

Het herstelproces wordt gezien als het rechtzetten van een fout die is gemaakt. Dat wordt in principe gewaardeerd. Hoewel men in eerste instantie naar de Belastingdienst kijkt wat deze fout betreft wijzen sommigen ook naar de Rijksoverheid als wetgever.

De reacties om deel te nemen aan het herstelproces

Het merendeel geeft aan deel te nemen, zeker als men overtuigd is dat men in aanmerking komt voor teruggave. Het belangrijkste argument om deel te nemen is gerechtigdheid. Men heeft onterecht teveel belasting betaald en dat dient recht gezet te worden.

Sommige respondenten geven echter aan mogelijk van deelname aan het herstelproces af te zien. Zij geven de volgende redenen:

- Veel moeite in verhouding tot de opbrengst
 - De verwachting dat het gaat om een klein bedrag (een paar tientjes) en dat daar in verhouding veel moeite voor gedaan moet worden. Dat er veel informatie moet worden opgezocht.
 - De aangiften van de afgelopen belastingjaren zijn al afgesloten en daar wil men het bij houden.
- Geen of te weinig urgentie
 - Mogelijk terug te ontvangen belastinggeld wordt gezien als iets extra's en niet als een restitutie.
 - Het herstelproces gaat de Rijksoverheid veel geld kosten dat aan meer urgente zaken kan worden besteed.
 - Vanuit het idee dat de doelgroep die hier van 'profiteert' het over algemeen financieel niet nodig heeft.

Ik heb bezwaar gemaakt. Baat het niet dan schaadt het niet. Ik vond het ook wel onterecht. Je werd belast terwijl het rendement in die jaren nihil was. Dat vond ik oneerlijk.

Ik ga hier geen gebruik van maken. Ik wil belasting over vermogen en niet over werk. Belastingheffing moet eerlijker verdeeld worden.

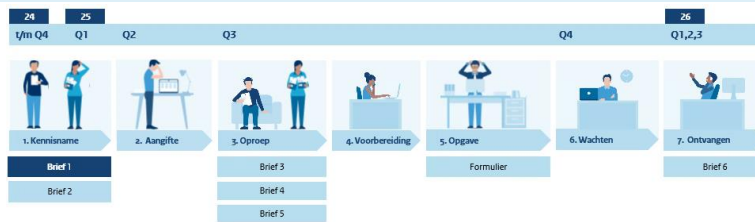
Het herstelproces biedt overzicht maar is ook complex

Evaluatie herstelproces

Evaluëren van herstelproces

Bij de gesprekken is een PowerPoint presentatie gebruikt. Hierbij is eerst de visualisatie van het herstelproces als een stappenplan getoond. Dit om een indruk te geven hoe het proces er uitziet.

Vervolgens is dit proces stap voor stap doorlopen aan de hand van een casus. Op de volgende sheets worden deze stappen belicht.

Casus Heleen

Ze heeft in 2018 een vakantiehuisje op Vlieland gekocht. WOZ-waarde 1 januari 2024 is 200.000

Ze heeft beleggingen ter waarde van 50.000

Ze heeft 50.000 euro spaargeld

Ze heeft een fiscaal partner

Heleen betaalt elk jaar box 3-belasting

Ze heeft bezwaar gemaakt over de aanslag box 3-belasting over 2020

Eerste reactie op visualisatie herstelproces

Afgaande op de procesplaat, zoals getoond in de linker kolom, pakt de Belastingdienst het herstelproces volgens de deelnemers gedegen aan. Er zijn verschillende, logische stappen: een aankondiging (najaar 2024), een herinnering (voorjaar 2025), de oproep tot opgave inclusief voorbereiding (juli 2025) en de beslissing. Het proces komt logisch, zorgvuldig en volledig over. Men krijgt de indruk dat er veelvuldig wordt gecommuniceerd door de hoeveelheid brieven die in de procesplaat staan weergegeven. Met andere woorden, men wordt goed op de hoogte gehouden.

Overzicht

Zoals gezegd is de procesplaat speciaal voor het onderzoek ontworpen en wordt deze in eerste instantie niet meegenomen in de communicatie naar de doelgroep. Echter, veel gehoord in het onderzoek is dat de procesplaat overzicht biedt. Dat is waar men behoefte aan heeft. Men wil weten wanneer je iets kunt verwachten en vooral wanneer en hoe je in actie moet komen. In het proces is in die zin het moment wanneer het OWR-formulier beschikbaar is van primair belang.

Complex

Bij het doorlopen van het herstelproces ervaren respondenten echter ook complexiteit, wat een drempel kan zijn om deel te nemen:

- Herstelprocessen van verschillende belastingjaren kunnen door elkaar heen lopen;
- Er is sprake van veel brieven;
- Het kan moeilijk zijn om informatie te verzamelen om het werkelijk rendement te kunnen berekenen. Vooral als men beseft dat je niet enkel uit kunt gaan van door de Belastingdienst vooraf ingevulde aangiften.

Bovenstaande drempels worden op de volgende sheets verder besproken bij het doorlopen van het herstelproces. Evenals behoeften die daar uit voortkomen.

Duidelijke boodschap dat je nog niks hoeft te doen

Aankondiging en herhaling

Brief 1 (aankondiging)

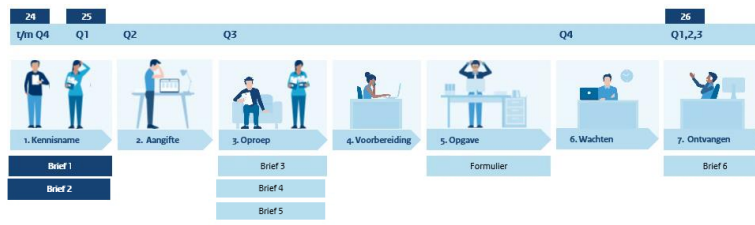
De meeste respondenten herkennen de brief en geven aan dat zij deze hebben ontvangen. Het is duidelijk de aankondiging dat zij in aanmerking komen voor het doorgeven van het werkelijk rendement. De belangrijkste boodschap? Dat men nu nog niks hoeft te doen en dat men een bericht ontvangt als er wel actie gewenst is.

Waardering is er ook voor het stappenplan dat als bijlage is toegevoegd. Deze visualisatie biedt overzicht, net zoals de procesplaat die gebruikt is bij de gesprekken. Respondenten geven aan dat zij het prettig vinden als er ook afbeeldingen gebruikt worden om informatie te delen.

Brief 2 (verjaring)

De tweede brief roept bij veel respondenten de vraag op wat de bedoeling ervan is. Zij zien het als een herhaling van de eerste brief en het biedt hen daarom geen meerwaarde. Er wordt meermaals gerefereerd aan de hoeveelheid brieven in het proces en dat deze er wellicht één is die achterwege gelaten had kunnen worden. Een tweede brief verwacht men kort voordat men in actie moet komen.

Sommigen zien wel een verschil met de eerste brief. Namelijk dat er al specifiek verwezen wordt naar een definitieve aanslag waar nog geen rekening is gehouden met het werkelijk rendement.

De berekening van uw box 3-inkomen verandert

De Hoge Raad heeft uitspraken gedaan over de berekening van het box 3-inkomen. Hebt u bijvoorbeeld spaargeld, aandelen, een 2e woning of crypto's? Dan hebt u misschien te veel belasting betaald in box 3. Dit kunt u terugkrijgen. Wat kunt u van ons verwachten?

The infographic is divided into three sections:

- U hebt nu deze brief + dit stappenplan:** De berekening van uw box 3-inkomen was voorgaande jaren mogelijk te hoog. Hierdoor betaalde u misschien te veel belasting.
- Vanaf zomer 2025 U krijgt nog een brief:** U mag nu uw werkelijk behaalde rendement doorgeven in Mijn Belastingdienst. In de brief leest u meer over het formulier Opgave werkelijk rendement en welke gegevens u nodig hebt. Na het invullen kijkt u of uw werkelijk rendement lager is dan het fictief rendement. **Zo ja**, stuur het formulier op. Wij berekenen uw box 3-inkomen opnieuw. **Zo nee**, u hoeft het formulier niet op te sturen. Er verandert niks voor u.
- Vanaf eind 2025 U krijgt bericht van ons:** We hebben uw box 3-inkomen berekend met uw werkelijk rendement, als dat lager is dan het fictief rendement. U krijgt bericht wat dit voor u betekent. U krijgt mogelijk geld terug of betaalt minder belasting.

Visualisaties als dit stappenplan worden gewaardeerd

Goed dat ik deze brief (brief 1) heb gehad. Voor mij was de trigger: voorlopig hoef ik even niks te doen.

Met die tweede brief wil de Belastingdienst denk ik voorkomen dat mensen naar de belastingtelefoon gaan bellen.

Het 'startsein' om in actie te komen roept verschillende reacties op

Ooproep

Brief 3 (oproep)

De boodschap van brief 3 komt duidelijk over: dat het werkelijk rendement over 2022 kan worden doorgegeven en dat daar het OWR formulier binnenkort voor beschikbaar is. De reacties op deze stap in het herstelproces zijn als volgt:

- Dit is de brief waar men gemaand wordt tot actie. Dat is de respondenten wel duidelijk. Dit is waar de meesten op gewacht hebben. Voor sommigen zorgt dit in eerste instantie voor wat onrust omdat het formulier snel beschikbaar komt en men aan de slag moet. Zij zijn bang om fouten te maken en willen zich goed kunnen voorbereiden.
- Een groot deel van de respondenten geeft sowieso aan dat zij voldoende voorbereidingstijd wensen. 12 weken lijkt voor de meesten voldoende. Met voorbereiding bedoelt men: bekijken hoe het OWR-formulier werkt, uitzoeken welke informatie men nodig heeft, het verzamelen van informatie.
- Een aantal maal wordt geopperd om het OWR-formulier al beschikbaar te stellen voordat het gebruikt kan worden. Zo kan men alvast een indruk krijgen.
- De meeste respondenten geven aan gelijk aan de slag te gaan als zij dit bericht ontvangen en het OWR-formulier beschikbaar is.
- Ook hier wordt de bijlage met afbeeldingen gewaardeerd. Het geeft houvast.

- Sommige respondenten geven aan geen gebruik te maken van de mogelijkheid om deel te nemen aan het herstelproces (redenen zie sheet 11). Dit zouden ze willen doorgeven zodat dit geregistreerd kan worden door de Belastingdienst. Dat betekent voor hen dan dat alle relevante jaaropgaven definitief zijn, maar ook dat zij geen communicatie meer krijgen met betrekking tot het herstelproces. Een zogenaamde **opt-out** wensen zij al voordat zij het OWR-formulier dienen in te vullen.
- Hierin is wel een verschil in mensen die überhaupt willen afzien van deelname aan het herstelproces en mensen die een inschatting maken dat het voor een bepaald belastingjaar geen zin heeft.

Wanneer kan ik nou met mijn voorwerk beginnen? Kan dat al voor 8 juli? Ik wil graag een to-do plan. Ik vind het ook wel fijn als je dat formulier al van te voren kunt zien.

Ah kijk, in deze brief staat dat ik iets moet doen. Ik hoef die brief ook niet eerder te hebben. In mei ga ik me er toch nog niet in verdiepen. Een week voor 8 jul is prima. Dan kan ik tussentijds het stappenplan bekijken.

Herstelproces wordt als heel complex ervaren

Vorbereiding en opgave

Het opzoeken van informatie

Het merendeel van de respondenten gaat er in ieder geval in eerste instantie vanuit dat het hen wel lukt om het herstelproces te doorlopen en het OWR-formulier in te vullen. Zij doen de aangifte IB ook zelf en hebben daar over het algemeen weinig moeite mee. Dat geeft hen het gevoel dat het met het OWR ook moet lukken. Als men er meer over nadenkt is er toch een verschil in verwachtingen in de moeite die moet worden gestoken om gegevens te verzamelen:

- Sommige respondenten blijven zich weinig druk maken over het deelnemen aan het herstelproces, het verzamelen van gegevens en het invullen van het formulier. Een deel van hen gaat er van uit dat het ze weinig oplevert en ze er daarom weinig moeite in gaan stoppen. Een ander deel is in de veronderstelling dat het formulier al grotendeels is ingevuld net zoals de aangifte IB. Soms wordt daar aan toegevoegd dat het een fout is van de Belastingdienst en niet van hen zelf.
- Het merendeel gaat er toch van uit dat het behoorlijk veel moeite kan gaan kosten. Als het om andere inkomstenbronnen gaat dan alleen spaargeld kunnen situaties volgens hen heel complex zijn. Zeker als het gaat om (veel) verschillende inkomstenbronnen. Het volgende wordt genoemd:
 - Er moet informatie worden opgehaald bij verschillende bronnen. In geval van beleggen bijvoorbeeld bij verschillende banken of vermogensbeheerders.

- Je kunt te maken hebben met tussentijdse inleg en investering. Daardoor stijgt je vermogen op een rekening ook. Het is dan moeilijk te berekenen wat je werkelijke rendement is. Zeker in combinatie met de vorige bullet kan het volgens respondenten heel complex worden.
- Het zelfde euvel wordt genoemd bij het kopen en verkopen van aandelen.
- De veronderstelling dat informatie niet meer aanwezig is. Bijvoorbeeld omdat een dossier al gesloten is, bij inkomsten uit vastgoed.
- Er wordt veelal van uit gegaan dat men zelf op basis van de gegevens die men opzoekt het werkelijk rendement moet berekenen.

Lijst

Vooral als men weet of denkt dat er veel informatie moet worden opgezocht is houvast gewenst. Bijvoorbeeld wat men wel of niet nodig heeft. Bij een deel van de gesprekken is onderstaande webpagina op Belastingdienst.nl. getoond. Deze pagina werd gewaardeerd.

Welke gegevens heb ik straks nodig om mijn werkelijk rendement door te geven?

Vanaf de zomer 2025 kunt u het werkelijk rendement doorgeven. U krijgt dan een brief voor elk jaar dat u het formulier mag invullen.

Om het formulier Opgave werkelijk rendement in te vullen hebt u gegevens nodig. Deze hebben wij niet voor u. U moet ze dus zelf verzamelen of opvragen bij bijvoorbeeld uw bank of verzekeraar.

Gebruik onze lijst en zoek uw gegevens alvast bij elkaar

[Bekijk eerst voor welke jaren u het formulier mag invullen.](#) Daarna zoekt u uw persoonlijke gegevens en de bezittingen en schulden bij elkaar die u dat jaar had in box 3.

Onderstaande lijst is een opsomming met de gegevens van de meest voorkomende bezittingen en schulden. U kunt ze uitklappen, dan krijgt u meer informatie. Hopelijk helpen wij u hiermee op weg.

Bank- en spaartegoeden

Je moet alles gaan bekijken, ook van jaren terug. Bij de bank, je moet gaan calculeren. Wat ik lastig vind, ik stort ook door het jaar heen geld op de rekening. Dat maakt het moeilijk om het rendement te bepalen.

Er is direct inzicht gewenst in de hoogte van de mogelijke restitutie

Vorbereiding en opgave

OWR formulier

De moeilijkheid zit hem volgens respondenten niet zo zeer in het invullen van het OWR-formulier maar in het opzoeken van de gewenste gegevens. Het bespreken van dit formulier geeft de volgende inzichten:

- Er wordt verwacht dat het OWR-formulier goed is in te vullen, net zoals bij de IB opgave waar je goed doorheen geleid wordt. Zoals al op de vorige sheet gemeld verwachten sommige respondenten dat dit formulier al (deels) is ingevuld, net zoals een IB opgave.
- Voor een deel van de respondenten is het OWR-formulier het middel om te achterhalen of men teveel belasting heeft betaald in box 3 en of men in aanmerking komt voor teruggave. Anderen wensen hier al inzicht in te hebben voordat zij het formulier invullen.
- Over het algemeen kan men goed het verschil maken tussen werkelijk en fictief rendement, zoals dat staat aangegeven in het rode kader in de figuur in de rechter kolom. Men weet goed uit te leggen wat dat is en wat de consequentie is als het werkelijk rendement hoger is dan het fictief rendement en andersom. Sommigen zijn van mening dat de uitkomst nog wat duidelijker gemeld kan worden in het blauwe kader onder de reksom. Vermeld of men wel of niet in aanmerking komt voor restitutie.
- Redelijk vaak wordt in de figuur het verschil tussen het bedrag van het werkelijk rendement en het fictief rendement gezien als het bedrag wat je terugkrijgt. Er wordt dan over het hoofd gezien dat de restitutie dan nog berekend moet worden.

Behoefte

Men wenst en verwacht na het invullen van het formulier dat de teveel (of te weinig) betaalde belasting direct wordt berekend en wordt vermeld. Net zoals men dat gewend is bij de opgave IB. Dit inzicht wordt gemist in het formulier. Men vindt het essentieel om te weten of men uiteindelijk te veel belasting heeft betaald en hoeveel. Daar hangt hoofdzakelijk van af of men het formulier gaat verzenden.

Overzicht werkelijk rendement over 2022

In dit scherm ziet u een overzicht van het totaal werkelijk rendement op de bezittingen van u en A. Jansen die u hebt ingevuld.

Bezittingen	Werkelijk rendement
Bankrekeningen ☐	€ 100
Beleggingen ☐	€ 1.565
Onroerende zaken in Nederland, anders dan uw eigen woning ☐	€ 10.500

Totaal gezamenlijk werkelijk rendement over 2022 ☐	€ 12.165
Gezamenlijk fictief rendement ☐	€ 15.123

Uw gezamenlijk fictief rendement over 2022 is € 15.123. Het door u aangegeven gezamenlijk werkelijk rendement over 2022 is lager. U kunt dit formulier nu verzenden.

← Vorige Opslaan en afsluiten ✓ Opslaan en naar verzenden

Geregeld opt-out mogelijkheid gewenst na invullen OWR

Vorbereiding en opgave

Werkelijk rendement hoger dan fictief rendement

De meeste respondenten geven aan dat zij het OWR-formulier zouden verzenden als blijkt dat het werkelijk rendement lager is dan het fictief rendement, en men dus geld terugkrijgt. In het andere geval, men krijgt geen belastinggeld terug, zijn de reacties als volgt:

- *Niet verzenden OWR* – een deel van de respondenten geeft aan het OWR-formulier dan niet te verzenden. Het levert volgens hen niks op, dus dan is er geen reden om het formulier te verzenden. Daarbij speelt bij sommigen ook mee dat zij willen uitsluiten dat het weer openen van de betreffende belastingaangifte negatieve consequenties heeft (te weinig betaalde belasting alsnog moeten betalen).
- *Wel verzenden OWR* – een reden om het OWR-formulier toch te verzenden is om het dossier met betrekking tot dit belastingjaar definitief te kunnen sluiten. Sommigen geven daarbij aan dat er moeite is gedaan om informatie te verzamelen en het formulier in te vullen. Men wenst wel zekerheid dat het insturen geen negatieve consequenties heeft. Bijvoorbeeld door daar onder de berekening in het blauwe vlak een opmerking over te maken (zie figuur) Er staat nu enkel dat het formulier niet verzonden hoeft te worden.

Totaal werkelijk rendement over 2020 ? € 18.672

Fictief rendement ? € 14.500

Uw fictief rendement over 2020 is € 14.500. Het door u aangegeven werkelijk rendement over 2020 is hoger. U hoeft dit formulier niet te verzenden.

Behoeftte opt-out

Met andere woorden, men wenst definitief een punt achter een al gesloten belastingjaar te kunnen zetten. Zekerheid dat er geen navordering komt voor te weinig betaalde belasting uit dat jaar. Het definitief sluiten van een dossier betekent ook dat er geen communicatie meer over volgt. Respondenten wensen hiervoor een bevestiging van de Belastingdienst dat daar ook intern het dossier is gesloten. Een aantal maal wordt de suggestie gedaan om in het formulier een knop te plaatsen om de aangifte zonder aanpassingen definitief te sluiten. Bijvoorbeeld naast de verzendknop.

Intrekking bezwaarschrift

Deels is er verwarring over de intrekking bezwaarschrift omdat er in het OWR-formulier staat dat je het formulier niet hoeft te versturen als het werkelijk rendement lager is dan het fictief rendement en omdat niet iedereen het verschil ziet tussen het bezwaarproces en het reguliere proces. Dan wordt dit te ondertekenen intrekkingformulier geregeld als overbodig gezien. Anderen zien het als het definitief afronden van een belastingjaar waar bezwaar is gemaakt. Na intrekken van het bezwaarschrift wenst men wel een bevestiging van de Belastingdienst dat het dossier gesloten is.

Werkelijk rendement is hoger. Je hoeft het formulier dus niet te verzenden. Ik zou hier als Belastingdienst een optie geven. Versturen of afsluiten. Dan heb je grotere kans dat mensen er op klikken.

Je zult mensen hebben die denken, ik ga dat formulier (intrekking bezwaar) helemaal niet invullen.

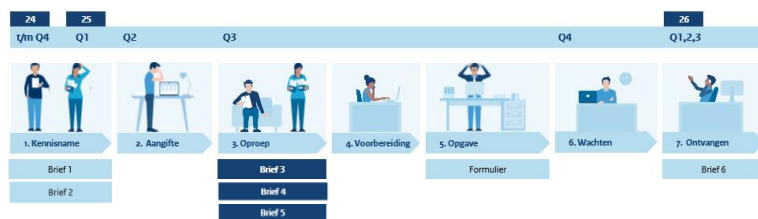
Afhandelen verschillende herstelprocessen komt complex en bewerkelijk over

Vorbereiding en opgave

Verschillende belastingjaren

- In de casus is er sprake van 3 verschillende belastingjaren waarover het werkelijk rendement kan worden doorgegeven. Omdat er bezwaar is gemaakt lopen de herstelprocessen ervan in niet chronologische volgorde door elkaar heen*. Het gegeven dat er in korte tijd verschillende herstelprocessen door elkaar heen kunnen lopen komt complex en bewerkelijk over. Voor sommigen is dat een drempel om deel te nemen aan de herstelprocessen.
- Respondenten geven aan er een voorkeur voor te hebben om de verschillende berekeningen van de betreffende jaren als één herstelproces te behandelen. Met andere woorden, de teveel betaalde belasting over de jaren bij elkaar op te tellen. Als men beseft dat dat niet mogelijk is, dan wenst men de mogelijkheid om de verschillende herstelprocessen in dezelfde periode af te handelen. Er moet informatie worden gezocht bij verschillende bronnen. Dat doet men voor de verschillende belastingjaren dan liever in één keer.

*noot Belastingdienst: indien er geen bezwaar wordt gemaakt verlopen de herstelprocessen wel chronologisch.

Veel brieven

- In het onderzoek is zoals gezegd een procesplaat getoond van het herstelproces (zie afbeelding linksonder). Dit overzicht biedt houvast over wat men kan verwachten. Dat wordt gewaardeerd. In dit overzicht ziet men echter ook de brieven die (in de casus) worden verstuurd. Dat komt overdadig over.
- Omdat er sprake kan zijn van herstelprocessen voor verschillende belastingjaren, ziet men voor zich dat er brieven voor verschillende herstelprocessen door elkaar heen gaan lopen. Dat het herstelproces van een bepaald belastingjaar gestart wordt terwijl een ander nog niet is afgerond. Men voorziet dat dit voor verwarring zorgt. De suggestie wordt gedaan om de brieven per belastingjaar visueel onderscheidend te maken. Zo wordt duidelijk bij welk belastingjaar de brieven horen.

Ik denk dan, kan dit niet allemaal in één keer? Blijkbaar niet omdat het over verschillende jaren gaat. Ik ben er liever in een keer lang mee bezig dan weer opnieuw voor elk jaar. Alle jaren achter elkaar ofzo.

Het zijn wel veel brieven. Ik hoef niet voor elk wisselwasje een brief. Alleen als er echt iets te melden is.

Laatste stappen in herstelproces

De laatste stappen in het herstelproces betreffen wachten op de definitieve opgave en het krijgen van de beslissingsbrief. Dat loopt naar verwachting en roept geen vragen op bij de respondenten.

3. Onderzoeks- verantwoording

Verantwoording

Methode

Online individuele diepte-interviews

Gespreksduur

60 minuten

Aantal deelnemers

12 respondenten

Veldwerkperiode

Woe 7, do 8 en woe 14 mei 2025

Steekproef

De doelgroep van het onderzoek bestond uit belastingplichtigen die tussen 2017 en 2024 ten minste twee keer belastingaangifte voor box 3 deden.

De volgende selectiecriteria waren van toepassing:

- Allen hebben meer vermogensvormen dan alleen bank- en spaartegoeden. Bijvoorbeeld in de vorm van beleggingen, een tweede woning of crypto;
- Allen regelen zelf hun belastingzaken en doen zelf hun aangifte;
- Spreiding over het aantal keer dat men belastingaangifte voor box 3 deed;
- 4 deelnemers tekenden bezwaar aan tegen de hoogte van de vermogensrendementsheffing;
- Spreiding over geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en regio.

Operationele zaken

- De werving van respondenten is uitgevoerd door respondenten-selectiebureau Norstat. Zij hebben respondenten geselecteerd uit hun eigen panel.
- De opdrachtgever heeft meegekeken via een streaming link.
- Alle gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een gesprekspuntenlijst die in overleg met de Belastingdienst is opgesteld.
- Gesprekken zijn gevoerd via MS Teams. Van alle gesprekken zijn opnamen gemaakt, mits de respondent daarvoor toestemming gaf. Deze dienden, samen met de notulen en observaties van de onderzoekers, als basis voor de rapportage.